

SKRIV UT SKRIV UT PDF IN ENGLISH

OPPLEVELSER **UTSTILLINGER** BESØK OSS SAMLINGENE FORSKNING TJENESTER

[HJEM](#)[OM MUSEET](#)[FOR BARN OG UNGE](#)[FOR GRUPPER](#)[REISELIVET](#)[FOR MEDIA](#)[SE OGSÅ](#)

- [+ Bogstad gård](#)
- [+ Bygdø Kongsgård](#)
- [+ Eidsvoll 1814](#)
- [+ Ibsenmuseet](#)
- [+ Maritimt Museum](#)
- [+ Gjestestuen](#)

[Norsk Folkemuseum](#) / ... / [Friluftsmuseet](#) / [Landsbygda](#) / [Numedal](#)

NUMEDAL

Numedal er det vestligste dalføret i Buskerud fylke og strekker seg fra skogbygdene på det sentrale Østlandet helt opp til Hardangervidda. Numedal «slutter» nå ved Kongsberg, men i middelalderen gjaldt navnet Numedal helt ned til kysten.

I de nedre bygdene Flesberg og Rollag er dalen bred og skogrik, mens Nore og Uvdal er typiske fjelldaler med bratte sider. Helt avsides ligger fjellbygda Dagali, som nå hører til Hol i Hallingdal. I alle bygdene hadde gårdene tilgang til dyrkingsjord, skog og store fjellvidder med seterbruk, fiske og jakt.

I eldre tid var Numedal nokså avstengt og tynt befolket. Sølvverket og Kongsberg by åpnet dalen mot utenverdenen. Mange tusen nye arbeidsplasser la grunnlaget for stor folkevekst, særlig i Flesberg.

Gårdene kunne ligge både på flatmark i dalbunnen og i bratte dalsider. Formen på tunene kunne derfor variere, men ofte lå husene ganske uregelmessig spredt utover et stort areal, og med lange avstander imellom. Stuer, bur og loft lå helst øverst, uthusene nedenfor. Langt tilbake har det vært vanlig med to tun, ett for folk og ett for fe. Byggeskikken i Numedal skilte seg lite fra den som fantes i andre daler på Østlandet. Men ingen annen region har så mange bevarte hus fra middelalderen. To av husene på museets Numedalstun er fra før Svartedauden rundt 1350. Den vanligste stueformen gjennom de siste 300 år er i slekt med stuen østover, mens forbildet for toetasjes stuer er hentet fra Telemark. På 1700-tallet opptrådte langstrakte hus av midtkammertypen.

Numedalstunet

Numedalstunet på museet er mer sammentrengt enn det som var vanlig i Numedal. Tunet ble anlagt i to perioder; våningshusene allerede i museets første år omkring 1900, og uthusene hovedsakelig omkring 1940, da ideen om å vise komplette gårdsanlegg ble realisert.

Tunet inneholder de fleste bygningene som kunne høre til på et tun i første halvdel av 1800-tallet. Bur og kjellerbu mangler. Her finnes et eldhus for baking, men vasshuset for klesvask og vannvarming mangler. Det var nesten alltid to stuer - en til sommerbruk, en til vinterbruk. Men tre stuer som her var nok en sjeldenhet. Årsaken til dette tunets mange stuer er at Numedalstunet skulle illustrere utviklingen av hustypene fra middelalderen til nyere tid. Numedal var distriktet som kunne framvise de rendyrkede typene og de fleste eldste husene. Raulandstua fra middelalderen, Grøslistua fra 1600-årene og stra Væråsmogen som er 100 år yngre.

Årestue fra Rauland i Nore og Uvdal

[Stue fra Grøsl i Flesberg](#)[Stue fra Væråsmogen i Flesberg](#)[Eldhus fra Bakke i Rollag](#)[Loft fra Rauland i Nore og Uvdal](#)[Stall fra Grønneflåta i Nore og Uvdal](#)[Stall fra Værås i Flesberg](#)[Løe fra Nørstebø i Nore og Uvdal](#)[Fjøs fra Ramberg i Hol](#)

Norsk Folkemuseum

Museumsv. 10, Bygdøy. Tlf. 22 12 37 00

Postboks 720 Skøyen, N-0214 Oslo

[Kontakt oss](#)

Åpningstider

Alle dager 10-18

[Besøk oss](#)

Ansvarlig redaktør

Astrid Santa

© Norsk Folkemuseum